

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט מינהלי בחירות
תאריך: א' סיון התשמ"ד, 1 יוני 1984 עדכון: אדר ב' התשס"ג, פברואר 2003 מספר הנחיה: 1.1909 (21.775)	התפטרות או חופשה של עובדי ציבור המועמדים לכנסת

התפטרות או חופשה של עובדי ציבור המועמדים לכנסת

1. סעיף 56(א1) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט - 1969 קובע כי עובדי מדינה בכירים, כמפורט בחוק, וכן קציני צבא בכל דרגה שהיא בשירות קבע, שוטרים או סוהרים, אשר בכוונתם להיות מועמדים לכנסת, חייבים על-פי החוק להתפטר משירות המדינה (או מן הצבא, המשטרה או שירות בתי-הסוהר) לא יאוחר ממאה לפני יום הבחירות ("היום הקובע"), אלא אם מדובר בבחירות שהוקדמו, וביום שבו נקבע המועד של יום הבחירות נותרו פחות ממאה ועשרה ימים עד לעריכתן - שאז הם חייבים להתפטר עד עשרה ימים מיום קביעת המועד כאמור.

אשר לבעלי תפקידים בכירים בכוחות הבטחון, "היום הקובע" הוא ששה חודשים לפני יום הבחירות.

2. עובדי מדינה (פרט למורים) בדרגות נמוכות יותר וחיילים, שאינם קצינים, בשירות-קבע ובשירות סדיר של צבא-הגנה לישראל ששם נכלל באחת מרשימות המועמדים, אינם חייבים להתפטר, אולם הם חייבים להפסיק את שירותם ולצאת לחופשה מיום הגשת רשימת המועמדים ועד יום הבחירות (סעיף 56(ב)). עובדים כאלה, אם נבחרו, מופסק שירותם כל עוד הם חברי הכנסת; האמור בסעיף 56 חל גם על עובד תאגיד שהוקם בחוק. נעיר, כי עובדי מדינה לעניין זה אינם רק מי שמונו לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט - 1959, אלא גם אחרים כמו אזרחים עובדי צה"ל ועובדי משטרה.

נכון לעת פרסום הנחיה זו, עובדי הוראה יפנו למשרד החינוך (מנהל אגף בכיר לכוח אדם בהוראה), לבירור מקרים פרטניים. זאת, עד להסדרת הסוגיה בחוזר מנכ"ל משרד החינוך, המצוי בהכנה. הנושא טעון הסדרה נוכח לקחים מן המצב הקיים, וככלל דין עובדי הוראה צריך להיות כדין עובדי המדינה בכללם.

3. אף כי חוק הבחירות לכנסת, המחייב התפטרות או יציאה לחופשה כאמור, אינו חל על עובדי חברות ממשלתיות, אין להתעלם מן העיקרון שביסוד החוק בעניין זה. העיקרון נובע מן התכלית והתדמית של שירות המדינה כשירות המיועד לכלל הציבור, הניתן על בסיס ענייני ושוויוני, ללא קשר או השפעה להשתייכות מפלגתית. תדמית זו עלולה להיפגע אם עובדי מדינה, ובמיוחד עובדי מדינה בכירים ינהלו פעילות מפלגתית פומבית, כמועמדים לכנסת, כשהם ממלאים באותו זמן גם את תפקידם בשירות המדינה. לפיכך נקבעו הוראות החוק. יש מקום להחיל עיקרון זה גם על

עובדים בכירים בחברות ממשלתיות, שהוענקו לה תפקידים וסמכויות שקודם לכן מולאו בעיקרם במסגרת משרד ממשלתי על-ידי עובדי מדינה.

4. אשר על כן, מנהל של חברה ממשלתית או יושב ראש דירקטוריון פעיל בשכר, אשר בכוונתם להיות מועמדים לכנסת, אף כי החוק אינו מחייב אותם להתפטר או לצאת לחופשה, מן הראוי שיצאו לחופשה מתפקידיהם (בין חופשה רגילה ובין חופשה ללא תשלום) לא יאוחר ממאה ימים לפני יום הבחירות ועד יום הבחירות, ובכך ישמשו דוגמא להתנהגות ראויה של עובד ציבור בכיר.

5. סעיף 42 לחוק יסוד: הכנסת, קובע כי מועמד לכנסת (מי ששמו כלול ברשימת המועמדים לכנסת מיום הגשת הרשימה ועד יום תחילת כהונתו כחבר הכנסת), שנבחר או נתמנה לאחד מהתפקידים שנושאייהם מנועים מהיות מועמדים לכנסת, מועמדותו לכנסת תיפסק מיד עם בחירתו או התמנותו לאחד מהתפקידים האלה, ואלו התפקידים המנועים המפורטים בסעיף 7 לחוק יסוד: הכנסת -

- (1) נשיא המדינה.
- (2) שני הרבנים הראשיים.
- (3) שופט.
- (4) דיין של בית-דין דתי.
- (5) מבקר המדינה
- (6) ראש המטה הכללי של צה"ל.
- (7) רבנים וכהני דתות אחרים, כשהם משמשים בכהונתם בשכר.
- (8) עובדי מדינה בכירים כמפורט בחוק, וקציני צבא בכל דרגה שהיא בשירות קבע.
- (9) שוטרים או סוהרים.
- (10) עובדי תאגידים שהוקמו בחוק.